

Anonymizované znenie

Preklad

C-91/20 – 1

Vec C-91/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

24. február 2020

Vnútroštátny súd:

Bundesverwaltungsgericht

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

18. december 2019

Žalobkyňa a navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

LW

Žalovaná a odporkyňa v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

Spolková republika Nemecko

Odpis

Bundesverwaltungsgericht
(Spolkový správny súd, Nemecko)

UZNESENIE

[omissis]

VG5K511/18.A

vyhlásené
18. decembra 2019

[omissis]

V správnom spore

maloletého dieťa LW,

zastúpeného rodičmi ako zákonnými zástupcami,

[omissis]

Žalobkyňa a navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku „Revision“,

[omissis]

proti

Spolkovej republike Nemecko,

[omissis]

Žalovanej a odporkyni v konaní o opravnom prostriedku „Revision“,

1. Senát Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd)

na pojednávaní 18. decembra 2019

[omissis]

rozhodol:

Konanie sa prerušuje.

V súlade s článkom 267 ZFEÚ sa Súdnu dvoru Európskej únie predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

1. Má sa článok 3 smernice 2011/95/EÚ vykladať v tom zmysle, že bráni právnemu predpisu členského štátu, v zmysle ktorého sa maloletému nezobášanému dieťaťu osoby, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, prizná postavenie utečenca odvodené od vyššie uvedeného postavenia (tzv. ochrana rodinných príslušníkov utečenca) aj v tom prípade, že toto dieťa prostredníctvom druhého z rodičov získa štátnu príslušnosť inej krajiny, ktorá sa líši od štátu pôvodu utečenca a v ktorej môže požiadať o ochranu?
2. Má sa článok 23 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ vykladať v tom zmysle, že obmedzenie, na základe ktorého sa má nárok rodinných príslušníkov na plnenia uvedené v článkoch 24 až 35 tejto smernice priznať len v tom prípade, ak je v súlade s osobným právnym postavením rodinného príslušníka, vylučuje, aby sa maloletému dieťaťu za okolností uvedených v prvej otázke priznalo postavenie utečenca odvodené od práva osoby, ktorej sa priznalo postavenie utečenca?
3. Je pre odpoveď na otázky 1 a 2 relevantné, či je od dieťaťa a jeho rodičov možné a spravodlivé požadovať, aby si založili svoj pobyt v krajine štátneho občianstva dieťaťa a jeho matky, v ktorej môžu využiť právo na ochranu a ktorá sa líši od štátu pôvodu utečenca (otca) alebo postačuje, že celistvosť rodiny na spolkovom území sa môže zaručiť prostredníctvom právnej úpravy pobytu?

Odôvodnenie:

I

- 1 Žalobkyňa, ktorá sa narodila [*omissis*] v roku 2017 na území Spolkovej krajiny, sa domáha priznania postavenia utečenca ako rodinný príslušník. Má každom prípade tuniské štátne občianstvo. Či má aj sýrske štátne občianstvo sa v rámci skutkového dokazovania v súdnom konaní nezistilo.
- 2 Matka žalobkyne, ktorá sa narodila v Líbyi, je tuniskou štátnou príslušníčkou. Vo svojej žiadosti o azyl uviedla, že obvyklý pobyt mala až do svojho odchodu v Líbyi. Jej žiadosť o azyl bola zamietnutá. Otec žalobkyne je v zmysle svojich tvrdení sýrskym štátnym občanom s arabskou národnosťou a moslimským vierovyznaním. V roku 2015 mu bolo priznané postavenie utečenca.
- 3 Rozhodnutím z 15. septembra 2017 zamietol Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, Deutschland (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) (ďalej len „Spolkový úrad“) žiadosť žalobkyne o azyl ako zjavne nedôvodnú.

- 4 Napadnutým rozsudkom zo 17. januára 2019 Verwaltungsgericht Cottbus (Správny súd Cottbus, Nemecko) zrušil rozhodnutie z 15. septembra 2017 v rozsahu, v akom sa ním zamietla žiadosť žalobkyne o priznanie ochrany utečenca ako zjavne nedôvodná a nie len ako nedôvodná, avšak v zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobkyňa nespĺňa podmienky pre priznanie postavenia utečenca, pretože v Tunisku, „ktoré je v každom prípade jej krajinou pôvodu“, sa nemá dôvod obávať prenasledovania. V súlade so zásadou subsidiarity medzinárodnej ochrany utečencov sa žalobkyňa v súvislosti s oprávnenou obavou z prenasledovania musí odkázať so svojim nárokom na ochranu tuniského štátu, ktorého je štátnou príslušníčkou. Ani na základe ochrany utečenca, ktorá bola priznaná jej sýrskemu otcovi v Nemecku, jej nevzniká právo na poskytnutie ochrany rodinným príslušníkom utečenca v zmysle § 26 ods. 5 prvej vety v spojení s ods. 2 AsylG (azylový zákon). Je totiž v rozpore s ustanoveniami prednostného práva Únie a konkrétne so zásadou subsidiarity upravenej týmito právnymi predpismi, ktorá je všeobecnou zásadou azylového a medzinárodného utečeneckého práva, aby sa medzinárodná ochrana rozšírila aj na osoby, ktoré tak, ako žalobkyňa, už na základe svojej osobnej situácie ako štátny príslušník iného štátu, ktorý jej môže poskytnúť ochranu, a teda *a priori*, nepotrebujú ochranu.
- 5 Na účely odôvodnenia svojho opravného prostriedku „Revision“ žalobkyňa uvádza, že je tuniskou štátnou príslušníčkou. Maloletým deťom, ktoré sú potomkami rodičov s rôznymi národnosťami, sa postavenie rodinného príslušníka utečenca v zmysle § 26 ods. 2 v spojení s ods. 5 AsylG prizná aj v tom prípade, ak bolo len jednému z rodičov priznané postavenie utečenca. Zásada subsidiarity medzinárodnej ochrany utečencov nebráni takémuto postupu. Článok 3 smernice 2011/95/EÚ priznáva členskému štátu v prípadoch, keď sa jednému rodinnému príslušníkovi prizná medzinárodná ochrana, možnosť rozšíriť túto ochranu aj na ďalších členov tejto rodiny, ak nejde o dôvody vylúčenia upravené v článku 12 smernice 2011/95/EÚ a ak situácia týchto osôb vzhľadom na potrebu zachovať rodinné vzťahy súvisí s logickým zmyslom medzinárodnej ochrany. V rámci právnej úpravy je potrebné prihliadať predovšetkým na ochranu maloletých a najlepšie záujmy dieťaťa. Takýto postup vyplýva aj z článkov 3, 9, 18 a 22 Dohovoru OSN o právach dieťaťa a preambuly k nemu, ako aj z príslušného Joint Comment zo 16. novembra 2017.
- 6 Žalovaná sa prikláňa k napadnutému rozsudku.

II

- 7 Konanie v právnom spore sa prerušuje. V súlade s článkom 267 ZFEÚ sa Súdnu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) predkladajú otázky formulované vo výrokovej časti uznesenia. Tieto otázky sa týkajú výkladu článku 3 a článku 23 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú

ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) (ďalej len „smernica 2011/95/EÚ“).

8 1. Právne posúdenie sa podľa nemeckej právnej úpravy spravuje ustanoveniami azylového zákona (ďalej len „AsylG“) v znení oznámenia z 2. septembra 2008 (BGBl. I s. 1798), naposledy zmeneného článkom 48 zákona z 20. novembra 2019 (BGBl. I s. 1626). Podľa § 77 ods. 1 prvej časti prvej vety AsylG súd v sporoch podľa azylového zákona rozhoduje na základe skutkovej a právnej situácie v okamihu posledného pojednávania.

9 Relevantný právny rámec sporu v zmysle vyššie uvedených skutočností tvoria nižšie uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva:

§ 3 AsylG

(1) Za utečenca v zmysle Dohovoru z 28. júla 1951 o právnom postavení utečencov [*omissis*] sa považuje cudzinec, ktorý

1. kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine

2. sa nachádza mimo územia krajiny (krajiny pôvodu), a) ktorej je štátnym príslušníkom a ktorej ochranu nemôže alebo z dôvodu tejto obavy nechce využiť

...

§ 26 AsylG

...

(2) Dieťa osoby s právom na azyl, ktoré je v čase podania žiadosti o azyl maloleté a nezosobášené, sa na žiadosť uzná za osobu s právom na azyl, ak uznanie cudzinca za osobu s právom na azyl je právoplatné a toto uznanie sa nezruší alebo nevezme späť.

...

(5) Na rodinných príslušníkov osôb s medzinárodnou ochranou v zmysle ods. 1 až 3 sa primerane uplatní ods. 1 až 4. Právo na azyl nahradí postavenie utečenca alebo doplnková ochrana. ...

...

10 2. Prejudiciálne otázky sú relevantné pre rozhodnutie a vyžadujú si objasnenie Súdny dvorom.

11 2.1 Prejudiciálne otázky sú relevantné pre rozhodnutie o žiadosti žalobkyne o priznanie postavenia utečenca.

12 a) Žalobkyňa nemá samostatný nárok na priznanie postavenia utečenca (§ 3 ods. 4 AsylG).

- 13 Osobám, ktoré majú dve alebo viac štátnych občianstiev, nemožno priznať postavenie utečenca, ak môžu využiť ochranu jednej z krajín, ktorej sú štátnymi príslušníkmi [*omissis*]. Uvedené vyplýva z článku 1 A bodu 2 ods. 2 Dohovoru o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951 (Ženevský dohovor o utečencoch, ďalej len „Ženevský dohovor“) v znení protokolu prijatého v New Yorku 31. januára 1967 [*omissis*], ktorý vyjadruje zásadu subsidiarity medzinárodnej ochrany utečencov. Podľa tohto ustanovenia sa žiadna osoba nebude považovať za zbavenú ochrany štátu, ktorého štátne občianstvo má, ak sa bez závažného dôvodu založeného na oprávnených obavách vzdala ochrany jedného zo štátov, ktorých je štátnym príslušníkom. Aj osoby, ktoré majú len jednu štátnu príslušnosť, ale v súvislosti s iným štátom (ako je napríklad štát doterajšieho pobytu) sa dôvodne obávajú prenasledovania, sa musia spravidla odkázať na ochranu poskytovanú štátom, ktorého sú štátnymi príslušníkmi (článok 1 A bod 2 ods. 1 Ženevského dohovoru). V tomto zmysle sa má vykladať jednak článok 2 písm. d) a n) a jednak smernica 2011/95/EÚ, ako aj § 3 ods. 1 AsylG: Len ten, komu sa neposkytne ochrana, pretože nemá právo na účinnú ochranu poskytovanú štátom pôvodu v zmysle článku 2 písm. n) smernice 2011/95/EÚ, sa považuje za utečenca v zmysle článku 2 písm. d) smernice 2011/95/EÚ [*omissis*]. V zmysle týchto zásad nemožno žalobkyni priznať postavenie utečenca z dôvodu oprávnených obáv z prenasledovania. Žalobkyni totiž možno poskytnúť účinnú ochranu v Tuniskej republike, ktorá jej krajinou jej štátnej príslušnosti. Nie sú známe skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že Tuniská republika by nebola pripravená alebo nemala možnosť poskytnúť žalobkyni potrebnú ochranu pred prenasledovaním a vyhostením do Sýrie, teda do krajiny pôvodu jej otca, ktorému bolo priznané postavenie utečenca alebo do tretej krajiny (reťazové vyhostenie).
- 14 b) Maloletá žalobkyňa však spĺňa podmienky upravené v § 26 ods. 5 prvej a druhej vete v spojení s ods. 2 AsylG pre priznanie postavenia utečenca maloletým nezosobášeným deťom jedného z rodičov, ktorému bolo priznané postavenie utečenca. Jej otcovi, ktorý je v zmysle jeho tvrdení sýrskym štátnym občanom, bolo priznané postavenie utečenca. Ustanovenie § 26 ods. 2 v spojení s ods. 5 prvou a druhou vetou AsylG sa týka aj detí osoby, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, ktoré sa narodili na spolkovom území. Vzťah k dieťaťu nemusel existovať už v štáte, v ktorom je utečenec prenasledovaný. Vnútroštátne právo sa má s ohľadom na právo Únie vykladať v tom zmysle, že ochrana rodinným príslušníkom utečenca sa poskytne aj v tom prípade, ak má rodinný príslušník (aj) štátnu príslušnosť štátu, v ktorom mu nehrozí prenasledovanie.
- 15 2.2 Prejudiciálne otázky si vyžadujú odpoveď Súdneho dvora.
- 16 a) Prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 3 smernice 2011/95/EÚ v situácii, o akú ide v konaní vo veci samej, vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave prijatej v § 26 ods. 2 v spojení s ods. 5 prvou a druhou vetou AsylG, v zmysle ktorej sú vnútroštátne orgány povinné priznať maloletému a nezosobášenému dieťaťu osoby, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, odvodené postavenie utečenca, aj v tom prípade, keď má dieťa a jeho druhý rodič štátnu príslušnosť inej krajiny, ktorá sa líši od krajiny štátnej

príslušnosti osoby, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, a v ktorej môžu požiadať o poskytnutie ochrany.

- 17 Článok 3 smernice 2011/95/EÚ členským štátom umožňuje, aby zaviedli výhodnejšie normy pre určovanie, kto je oprávnený ako utečenec, pokiaľ sú tieto normy zlučiteľné s ustanoveniami smernice o priznaní postavenia utečenca.
- 18 aa) Súdny dvor vo svojej judikatúre už objasnil, že výhodnejšia norma je zlučiteľná so smernicou 2011/95/EÚ vtedy, ak neodporuje všeobecnej štruktúre a cieľom tejto smernice. Za nezlučiteľné sa považujú také vnútroštátne normy, ktoré predpokladajú priznanie postavenia utečenca štátnym príslušníkom tretích krajín alebo osobám bez štátnej príslušnosti nachádzajúcim sa v situáciách, ktoré vôbec nesúvisia s účelom medzinárodnej ochrany (rozsudok Súdneho dvora z 18. decembra 2014, C-542/13, EU:C:2014:2452, M'Bodj, bod 44). Prípady takejto chýbajúcej súvislosti s účelom medzinárodnej ochrany predstavujú dôvody vylúčenia upravené v článku 12 smernice 2011/95/EÚ. Výnimke uvedenej v článku 3 smernice by napríklad odporovali také vnútroštátne ustanovenia, podľa ktorých sa priznáva smernicou upravené postavenie utečenca osobám, ktoré sú z pôsobnosti takéhoto postavenia vylúčené podľa článku 12 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ (rozsudok Súdneho dvora z 9. novembra 2010, C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, B a D, bod 115). Ak sa na rodinných príslušníkov osoby, ktorej bolo priznané postavenie utečenca nevzťahuje nijaký z dôvodov vylúčenia uvedený v článku 12 smernice 2011/95/EÚ a pokiaľ ich situácia má z dôvodu potreby zachovania celistvosti rodiny súvislosť s logickým zmyslom medzinárodnej ochrany, môže členský štát v súlade s článkom 3 smernice 2011/95/EÚ rozšíriť pôsobnosť tejto ochrany aj na ostatných príslušníkov tejto rodiny (rozsudok Súdneho dvora zo 4. októbra 2018, C-652/16 [EU:C:2018:801], Ahmedbekova a Ahmedbekov, bod 74).
- 19 Rozšírenie medzinárodnej ochrany na najbližších rodinných príslušníkov osoby, ktorej bola priznaná medzinárodná ochrana, ktoré § 26 AsylG predpokladá bez ohľadu na to, či sú aj v prípade samotnej osoby splnené predpoklady pre poskytnutie ochrany, plní podľa vnútroštátneho práva dvojitú funkciu. Na jednej strane súvisí s tým, že netolerantné štáty majú v boji proti opozičným silám tendenciu zakročiť namiesto politického odporcu, na ktorého nemajú dosah, voči osobám, ktoré sú prenasledovanej osobe obzvlášť blízke, aby takýmto jedným alebo druhým spôsobom dosiahli potlačením odlišných názorov sledovaný cieľ [omissis]. Uvedenú súvislosť zdôrazňuje odôvodnenie 36 smernice 2011/95/EÚ. Pre štát pôvodu štátneho príslušníka, ktorý už bol uznaný za osobu, ktorej sa má poskytnúť ochrana vzhľadom na jej „rodinné práva“, je pritom spravidla irelevantné, či má ďalší rodinný príslušník štátnu príslušnosť iného štátu, v ktorom je chránený pred prenasledovaním. Na druhej strane § 26 AsylG preberá ochranu rodinných príslušníkov, ktorí nie sú sami oprávnení na takúto ochranu podľa článku 23 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ v „širšom rozsahu“, ako stanovuje právo Únie. Vnútroštátny zákonodarca neposkytuje tomuto okruhu osôb prostredníctvom individuálnych ustanovení plnenia uvedené v článkoch 24 až 35 smernice 2011/95/EÚ. Zachovanie celistvosti rodiny zabezpečuje tým spôsobom,

že postavenie chránenej osoby, ktorej sa má poskytnúť medzinárodná ochrana, priznáva aj ďalším rodinným príslušníkom, okrem osôb, na ktoré sa vzťahujú dôvody vylúčenia podľa článku 12 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ (§ 26 ods. 4 AsylG), a to bez ohľadu na to, či sú v prípade danej osoby splnené dôvody pre poskytnutie ochrany. Vzhľadom na takúto dvojité funkciu súvisí automatické priznávanie postavenia utečenca na základe vnútroštátnych právnych predpisov rodinným príslušníkom osoby, ktorej sa takéto postavenie priznáva na základe smernice 2011/95/EÚ, nepochybne s logickým zmyslom medzinárodnej ochrany (rozsudok Súdneho dvora zo 4. októbra 2018, C-652/16, bod 72).

- 20 bb) Objasnenie ustanovení práva Únie Súdny dvorom je preto potrebné, pokiaľ ide o otázku, či je v súlade so všeobecnou štruktúrou a cieľmi smernice 2011/95/EÚ, ak sa ochrana určená pre rodinných príslušníkov utečenca poskytne aj tým rodinným príslušníkom osoby, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, z tretích krajín, ktorí majú štátnu príslušnosť inej krajiny, ako je krajina pôvodu utečenca, v ktorej sa im poskytuje ochrana, alebo či je takýto postup nezlučiteľný s ich osobným právnym postavením.
- 21 (1) Na nezlučiteľnosť by mohli poukazovať rôzne ustanovenia smernice 2011/95/EÚ a Ženevského dohovoru o utečencoch, ktoré odrážajú zásadu subsidiarity medzinárodnej ochrany utečencov. V zmysle odôvodnenia 4 smernice poskytuje Ženevský dohovor v znení Newyorského protokolu z 31. januára 1967 základný kameň pre medzinárodný právny režim na ochranu utečencov. Podľa článku 1 A bodu 2 ods. 1 Ženevského dohovoru sa v zmysle tohto dohovoru pojem „utečenec“ vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá sa v dôsledku udalostí pred 1. januárom 1951 nachádza mimo svojho štátu, ktorého je občanom, z dôvodu oprávnených obáv pred prenasledovaním, a nemôže alebo z dôvodu týchto obáv nechce využiť ochranu tohto štátu. Podľa článku 1A bodu 2 ods. 2 prvej vety Ženevského dohovoru sa pojem „štát, ktorého občianstvo má“ v prípade, ak má osoba viaceré štátne príslušnosti, vzťahuje na všetky štáty, ktorých je štátnym občanom. Žiadna osoba sa v zmysle článku 1 A bodu 2 ods. 2 druhej vety Ženevského dohovoru nebude považovať za zbavenú ochrany štátu, ktorého má štátne občianstvo, ak sa bez závažného dôvodu založeného na oprávnených obavách vzdala ochrany jedného zo štátov, ktorých je štátnym občanom. Článok 1A bod 2 Ženevského dohovoru vyjadruje zásadu subsidiarity medzinárodnej ochrany utečencov.
- 22 Táto zásada sa odráža aj v odôvodneniach smernice 2011/95/EÚ. Podľa odôvodnenia 12 smernice 2011/95/EÚ je hlavným cieľom tejto smernice na jednej strane zaistiť, aby členské štáty uplatňovali spoločné kritériá pre identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú ochranu. Podľa odôvodnenia 15 smernice 2011/95/EÚ sa táto smernica nevzťahuje na tých štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí majú povolené zotrvať na území členských štátov z dôvodov, ktoré nie sú kvôli potrebe medzinárodnej ochrany, ale z rodinných alebo z naliehavých humanitárnych dôvodov (v tomto zmysle pozri aj rozsudok z 18. decembra 2014, C-542/13, bod 46).

- 23 Z hmotnoprávneho hľadiska nachádza zásada subsidiarity vyjadrenie aj v článku 2 písm. d) smernice 2011/95/EÚ. Rovnaký záver platí, aj pokiaľ ide o článok [11] ods. 1 písm. c) smernice 2011/95/EÚ. Zo záverečnej doložky vyplýva, že osoba, ktorá požíva ochranu svojho štátu, nepotrebuje medzinárodnú ochranu (Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov UNHCR, príručka UNHCR o postupoch a kritériách pri priznávaní štatútu utečenca podľa dohovoru z roku 1951 a protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov, stav v decembri 2011, bod 129). Za hmotnoprávne vyjadrenie zásady subsidiarity medzinárodnej ochrany utečencov sa okrem toho považuje aj posledná časť vety článku 23 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ. S osobným právnym postavením („personal legal status“/„statut juridique personnel“) sa v tomto ohľade spája iné resp. ďalšie štátne občianstvo [[*omissis*] v tomto zmysle sa vyjadrila aj belgická Conseil du Contentieux des Etrangers (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko)], podľa ktorej článok 23 smernice 2011/95/EÚ členským štátom pripomína potrebu zohľadniť osobné právne postavenie rodinných príslušníkov „(napr. iná štátna príslušnosť)“ citované podľa European Asylum Support Office, sudcovská analýza: Podmienky pre priznanie medzinárodnej ochrany [(smernica 2011/95/EÚ), 2018, s. 109 a nasl., poznámka pod čiarou 640]. Zlučiteľnosť s osobným právnym postavením rodinného príslušníka upravuje Vysoký komisár OSN pre utečencov v bode 184 medzinárodne nezáväznej „Príručky UNHCR o postupoch a kritériách pri priznávaní štatútu utečenca podľa dohovoru z roku 1951 a protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov“, ktorá sa aj napriek svojej nezáväznej povahe v zmysle odôvodnenia 22 smernice 2011/95/EÚ považuje za výkladovú pomôcku, ktorou sa má zabezpečiť jednotný právny postup. V súvislosti s článkom 1A bodom 2 ods. 2 druhou vetou Ženevského dohovoru sa v tejto príručke uvádza:

„Ak predstaviteľ rodiny spĺňa kritériá uvedené v definícii, prizná sa jeho rodinným príslušníkom obvykle právne postavenie utečenca v súlade so zásadou celistvosti rodiny. Rodinnému príslušníkovi sa samozrejme neprizná formálne právne postavenie utečenca, ak by odporovalo jeho osobnému právnemu postaveniu, keďže rodinný príslušník utečeneckej rodiny môže mať za určitých okolností štátnu príslušnosť štátu, v ktorom našiel azyl alebo iného štátu a požívať ochranu tohto štátu. Za takýchto okolností by nebolo potrebné priznať mu postavenie utečenca.“

(v tomto zmysle sa vyjadruje aj Stály výbor UNHCR, Questions relatives à la protection de la famille, Dok. EC/49/SC/CRP.14 zo 4. júna 1999, bod 9, <https://www.unhcr.org/fr/excom/standcom/4b30a6i8e/questions-relatives-protecti-on-famille.html>).

- 24 Podľa článku 4 ods. 3 písm. e) smernice 2011/95/EÚ sa žiadosti o medzinárodnú ochranu posudzujú na individuálnom základe, pričom sa zohľadní, či od žiadateľa bolo možné dôvodne očakávať, že žiadateľ prijme ochranu inej krajiny, kde by mohol získať štátne občianstvo. Toto ustanovenie preberá hmotnoprávnu požiadavku úradného preskúmania žiadosti upravenú v inom ustanovení, ktorá

v zmysle článku 1A bodu 2 Ženevského dohovoru nadväzuje predovšetkým na požiadavku zistenia, či má osoba viaceré štátne občianstva [*omissis*].

- 25 Z procesného hľadiska je zásada subsidiarity medzinárodnej ochrany utečencov vyjadrená okrem iného v článku 33 ods. 2 písm. b) a článku 35 prvej vete písm. b) smernice 2013/32/EÚ.
- 26 Na základe vyššie uvedených úvah by bolo možné dospieť k záveru, že je v rozpore z ustanoveniami smernice, ak sa postavenie utečenca podľa vnútroštátneho práva automaticky rozšíri na rodinného príslušníka, ktorý má štátnu príslušnosť inej krajiny, ktorá sa líši od štátu pôvodu utečenca a ktorej ochranu môže využiť. Takýto záver by viedol k tomu, že celistvosť rodiny pri zachovaní práv vyplývajúcich z článku 23 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ sa nemusí zaručiť len priznaním postavenia podľa smernice 2011/95/EÚ, ako vyplýva z vnútroštátnych právnych predpisov, ale za podmienok upravených v ustanoveniach o práve na pobyt, priznaním práva na pobyt za účelom zlučiť rodinných príslušníkov.
- 27 (2) V prospech zlučiteľnosti rozšírenia ochrany utečencov na žalobkyňu aj napriek tomu, že má tuniskú štátnu príslušnosť, naopak svedčí, že ide o odvodené postavenie utečenca, ktoré si nevyžaduje, aby rodinný príslušník sám spĺňal kritériá postavenia utečenca (článok 2 písm. d) smernice 2011/95/EÚ). Ak ustanoveniam smernice neodporuje, aby sa takéto odvodené postavenie utečenca rodinného príslušníka priznalo rodinným príslušníkom aj vtedy, ak je zřejmé, že sa tieto osoby nemajú dôvod oprávnene obávať prenasledovania, možno len ťažko vysvetliť, prečo by existencia štátu pôvodu zabezpečujúceho ochranu, ktorý sa líši od štátu pôvodu utečenca, mala vylučovať nárok na priznanie (odvodeného) postavenia utečenca. Možnosť využiť ochranu štátu pôvodu totiž nepredstavuje dôvod vylúčenia, ktorý sa líši od definície utečenca. Rozšírenie ochrany na rodinných príslušníkov má preto aj v prípade takýchto skutkových okolností už len s ohľadom na potrebu zachovania celistvosti rodiny súvislosť s logickým zmyslom medzinárodnej ochrany priznanej utečencovi. K otázke, či možno celistvosť rodiny v krajine, ktorá prijala utečenca, zaručiť aj prostredníctvom povolenia na pobyt, sa Súdny dvor v konaní vo veci Ahmedbekova nevyjadril (pozri rozsudok Súdneho dvora zo 4. októbra 2018, C-652/16, bod 73).
- 28 b) Ďalej je potrebné objasniť, aký význam sa má pripísať výhrade zlučiteľnosti s osobným právnym postavením rodinného príslušníka upravenej v článku 23 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ. Výhrada zlučiteľnosti s osobným postavením vychádza z návrhu Európskeho parlamentu na zmenu návrhu Európskej Komisie predchádzajúcej smernice 2004/83/ES. Formulácia „ak takéto postavenie nie je nezlučiteľné s existujúcim postavením“ sa v tom čase odôvodňovala tým, že jednotliví rodinní príslušníci mali za určitých okolností vlastné a odlišné právne postavenie, ktoré v danom prípade nebolo zlučiteľné z postavením medzinárodnej ochrany [Správa výboru pre občianske slobody a práva, spravodlivosť a vnútorné veci z 8. októbra 2002 (KOM(2001)510, C5-0573/2001, 2001/0207(CNS), s. 17, pozmeňovací návrh 22].

- 29 UNHCR vykladá takúto výhradu v tom zmysle, že existujú okolnosti, v prípade ktorých sa nemá postupovať v súlade so zásadou odvodeného právneho postavenia, a to najmä v tom prípade, ak rodinný príslušník môže aj sám požiadať o azyl alebo ak by priznanie odvodeného právneho postavenia odporovalo jeho osobnému právnemu postaveniu, napr. ak takíto príslušníci majú štátne občianstvo prijímajúceho štátu alebo preto, že sa s ohľadom na svoje štátne občianstvo môžu odvolávať na výhodnejšiu normu [Komentár Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) k smernici Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304/12, 2004, s. 33; Mim. vyd. 19/007, s. 96 k článku 23 ods. 1 a 2)].
- 30 Literatúra zastáva názor, že okruh osôb, na ktoré sa výhrada vzťahuje, sa obmedzuje na štátnych príslušníkov prijímajúceho štátu alebo iného členského štátu Európskej Únie alebo na štátnych príslušníkov tretej krajiny s právom na dlhodobý pobyt [*omissis*]. Takýto záver však nemožno s nevyhnutnou istotou vyvodit' z článku 23 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ. Je preto potrebné si položiť otázku, či výhrada upravená v článku 23 ods. 2 smernice 2011/95/EÚ vylučuje rodinných príslušníkov, ktorí majú štátne občianstvo tretej krajiny, odlišnej od štátu pôvodu utečenca, v ktorej sa im poskytuje ochrana, z priznania plnení uvedených v článkoch 24 až 35 smernice 2011/95/EÚ a zároveň tieto osoby odkazuje vzhľadom na povahu veci na zachovanie celistvosti rodiny v súlade s ustanoveniami cudzineckého práva [*omissis*].
- 31 c) Podľa názoru vnútroštátneho súdu je napokon potrebné objasniť, do akej miery je pre odpoveď na prvú a druhú prejudiciálnu otázku podstatné, či je od maloletého nezosobášeného dieťaťa a jeho rodičov s ohľadom na postavenie utečenca, ktoré bolo priznané jednému z rodičov a s ohľadom na skutkové okolnosti individuálneho prípadu, možné a spravodlivé požadovať, aby sa usídlili v krajine štátneho občianstva dieťaťa a jedného z rodičov, v ktorom by mohli využiť ochranu a ktorý sa líši od štátu pôvodu druhého rodiča, ktorému bolo priznané postavenie utečenca. V tejto súvislosti treba zohľadniť aj to, že celistvosť rodiny v prijímajúcom členskom štáte sa v zmysle nemeckého práva môže v zásade zachovať aj na základe ustanovení upravujúcich právo na pobyt, avšak bez toho, aby v tomto ohľade existoval nepodmienенý nárok, ktorý by pokrýval všetky možné prípady.
- 32 Utečenec by nemal možnosť založiť svoj pobyt v krajine štátneho občianstva jeho rodinných príslušníkov, ak by sa mu napríklad odmietol už samotný vstup na územie tejto krajiny. V každom prípade by od neho nebolo možné takýto pobyt vyžadovať v prípade, ak by sa musel obávať, že bude vyhostený do štátu, v ktorom je prenasledovaný, alebo že bude vystavený riziku vyhostenia do tretej krajiny (reťazové vyhostenie) (zákaz odsunu). Situáciu v tomto konaní však nemožno považovať za primeranú už z toho dôvodu, že osoba, ktorá bola v členskom štáte uznaná za utečenca, má mať nad rámec samotného práva na pobyt možnosť využívať aj všetky ostatné práva spojené s postavením utečenca,

pričom takúto neobmedzenú možnosť má len v štáte, v ktorom mu bolo priznané postavenie utečenca (pozri tiež uznesenie Súdneho dvora z 13. novembra 2019, C-540/17 a C-541/17, EU:C:2019:964, Hamed a Omar, bod 40). Okrem toho nie je jasné, či sa má v tomto ohľade prihliadať aj na individuálne okolnosti prípadu, na základe ktorých je vzhľadom na skutkové okolnosti potrebné považovať pobyt utečenca, maloletého nezosobášeného dieťaťa alebo druhého rodiča za nemožný alebo nespravodlivý. Takéto zohľadnenie by mohla podporovať zásada primeranosti.

[*omissis*]

PRACOVNÝ DOKUMENT